

Одеський національний медичний університет
Факультет фармацевтичний
Кафедра організації та економіки фармації

Силабус курсу
Організація та економіка фармації

Обсяг	6 кредитів ЄКТС, 180 годин
Семестр, рік навчання	VII-VIII семестри 4-го року навчання
Дні, час, місце	Понеділок, п'ятниця Кафедра організації та економіки фармації
Викладач (-і)	Беляєва Оксана Іванівна
Контактний телефон	+380503367875
E-mail	boioef@ukr.net
Робоче місце	Вул. Малиновського, буд.37, 2-й поверх, кафедра організації та економіки фармації, ауд.210
Консультації	За графіком кафедри

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами може здійснюватися за E-mail викладача дисципліни; платформами Microsoft Teams та Zoom; месенджерами Viber, Telergram, WhatsApp.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення нормативної дисципліни є організаційні та економічні аспекти фармацевтичної діяльності

Пререквізити і постреквізити курсу (Місце дисципліни в освітній програмі):

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни «Організація та економіка фармації» базуються на загальних знаннях з таких навчальних дисциплін як «Вступ у фармацію», «Фармацевтичне право та законодавство», «Основи економіки» «Технологія ліків», «Етика та деонтологія у фармації», «Інформаційні технології у фармації».

Дисципліна закладає основи вивчення студентами фармацевтичного менеджменту та маркетингу, фармацевтичного та медичного товарознавства, фармакоекономіки, соціальної фармації, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами на формування умінь застосовувати знання з організації та економіки фармації у процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація та економіка фармації» є формування у студентів системи знань щодо організаційно-економічних аспектів фармацевтичної діяльності у сучасних умовах, а також

формування професійно-важливих навичок щодо забезпечення доступності фармацевтичної допомоги населенню

Основними завданнями вивчення дисципліни є: сприяння формуванню професійно необхідних знань, умінь та навичок відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики; забезпечення теоретичної бази для подальшого вивчення інших фармацевтичних та економічних дисциплін навчального плану; створення бази, яка визначає професійну компетентність та загальну ерудицію провізорів.

Очікувані результати:

Програмні результати навчання для дисципліни:

ПРН 1. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРН 2. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.

ПРН 3. Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності.

ПРН 4. Демонструвати вміння самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та використання цих результатів для рішення типових та складних спеціалізованих завдань професійної діяльності.

ПРН 5. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахуванням суспільних і виробничих інтересів.

ПРН 6. Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.

ПРН 7. Виконувати професійну діяльність з використанням креативних методів та підходів.

ПРН 8. Здійснювати професійне спілкування державною мовою, використовувати навички усної комунікації іноземною мовою, аналізуючи тексти фахової спрямованості та перекладати іншомовні інформаційні джерела.

ПРН 9. Здійснювати професійну діяльність використовуючи інформаційні технології, «Інформаційні бази даних», системи навігації, Internet-ресурси, програмні засоби та інші інформаційно-комунікаційні технології.

ПРН 10. Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, споживачами, ефективно працювати у команді.

ПРН 11. Використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.

ПРН 12. Аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності.

ПРН 14. Визначати переваги та недоліки лікарських засобів різних фармакологічних груп з урахуванням їхніх хімічних, фізико-хімічних, біофармацевтичних, фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей.

Рекомендувати споживачам безрецептурні лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту з наданням консультативної допомоги та фармацевтичної опіки.

ПРН 15. Надавати домедичну допомогу хворим при невідкладних станах та постраждалим у екстремальних ситуаціях.

ПРН 20. Здійснювати комплекс організаційно управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту. Здійснювати усі види обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство, процеси товарознавчого аналізу.

ПРН 21. Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту.

ПРН 23. Враховувати дані щодо соціально економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

ПРН 24. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (30 год.) та практичних (70 год.), організації самостійної роботи студентів (80 год.). В якості методів навчання застосовуються проблемний виклад, кейс-стаді, дискусії, робота в комп'ютерному класі (тестування в системі moodle), електронні (оглядові, проблемні) лекції, презентації, ділові ігри, заняття із застосуванням комп'ютерної техніки (ситуаційні завдання, тестові завдання).

Зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

Тема № 1. Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська політика

Тема № 2. Інформаційне забезпечення підприємств та організацій фармацевтичної галузі

Тема №3. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики (НАП)

Тема № 4. Організація безрецептурного відпуску ліків

Тема № 5. Організація рецептурного відпуску ліків

Тема № 6. Правила визначення вартості (таксування) екстемпоральних лікарських препаратів

Тема № 7. Облік рецептури.

Тема № 8. Порядок обігу в аптечних закладах лікарських засобів, що містять

контрольовані речовини

Тема № 9. Організація системи забезпечення якості ліків та фармацевтичних

товарів

Тема №10. Організація роботи аптеки з товарними запасами

Тема № 11. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми та аптечного

складу

Тема №12. Організація зовнішньоторговельної діяльності аптечних (фармацевтичних) підприємств

РОЗДІЛ 2. СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ

Тема № 14. Система обліку та звітності в аптечних закладах

Тема №15 Бухгалтерський облік як інформаційна система в аптечних закладах

Тема №16. Облік руху товару в аптечних закладах

Тема №17. Облік руху інших ТМЦ. Облік основних засобів та нематеріальних активів у аптечних закладах

Тема №18. Облік руху грошових коштів в аптечних закладах

Тема №19. Форми та системи оплати праці та організація обліку заробітної плати в аптечних закладах

Тема №20. Організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей (лікарських засобів) в аптечних закладах

Тема №21. Первинна внутрішньогосподарська звітність аптечних закладів. Державна статистична звітність.

Тема №22. Фінансова звітність суб'єктів господарювання у фармації

РОЗДІЛ 3. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ

Тема №23. Основи фармацевтичної економіки.

Тема №24. Характеристика економічних показників торгово-фінансової діяльності аптечних закладів

Тема №25. Аналіз фінансово-господарської діяльності аптечних закладів

Тема №26. Планування діяльності аптек (фармацевтичних фірм)

Тема №27. Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби

Тема №28. Оподаткування аптечних закладів

Тема №29. Фінансово-кредитна система в умовах ринкової економіки. Кредитування аптечних закладів

Тема №30. Аудиторський контроль: сутність, призначення. Організація проведення аудиторської перевірки

Тема №31. Аудит фінансової звітності. Аудит розрахунків з бюджетом

Тема №32. Аналіз фінансового стану підприємства на базі даних фінансової

звітності.

Тема №33. Фармацевтичне забезпечення населення в умовах медичного страхування

Перелік рекомендованої літератури

Основна література:

1. Організація та економіка фармації. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення: : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова та ін.; за ред. А.С. Немченко. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. (Національний підручник).
2. Організація та економіка фармації. Ч. 2. Системи обліку в фармації : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, О. П. Гудзенко та ін.; за ред. А.С. Немченко. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. 416 с. (Національний підручник).
3. Основи економіки фармації: навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г.Л. Панфілова [та ін.]; за ред. А.С. Немченко, 2 видання. Х.,2017.
4. Основи права та законодавства у фармації: нац.підруч. для студентів вищ.навч.закл. / А.А. Котвіцька, І.В. Кубарева, О.О. Суріков та ін.; за ред. А.А. Котвіцької. Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2016. 528 с. (Національний підручник).
5. Організація діяльності аптек із забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та товарами аптечного асортименту Ч.1: Навчальний посібник для студентів денної форми навчання / Л.М. Унгурян, О.І. Беляєва, М.С. Образенко та ін. ; За ред. Л.М. Унгурян. Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2020. 92 с.
6. Системи обліку у фармації Ч.2: Навчальний посібник для студентів денної форми навчання / Л.М. Унгурян, О.І. Беляєва, М.С. Образенко та ін. ; За ред. Л.М. Унгурян. Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2019. 65 с.
7. Основи економіки фармації Ч.3: Навчальний посібник для студентів денної форми навчання / Л.М. Унгурян, О.І. Беляєва, М.С. Образенко та ін. ; За ред. Л.М. Унгурян. Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2019. 55 с.
8. Унгурян Л.М., Беляєва О.І. Організація та економіка фармації: тексти лекцій. Навчальний посібник для студентів денної/заочної форми навчання / За ред. Л.М. Унгурян. –Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2018. 110 с.
9. Навчальний посібник для самостійної підготовки студентів фармацевтичного факультету до ліцензійного тестового іспиту Крок-2. Фармація / Анісімов В. Ю. та ін.; за ред. Л. М. Унгурян. Одеса, 2019. 240 с.
10. Прилипко Н. А., Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Ольхова І. В., Біліченко В.С. Методичні рекомендації до ознайомчої навчальної практики з організації та економіки фармації для студентів I курсу фармацевтичного факультету/ методичні рекомендації. Одеса, 2015. 18 с.
11. Прилипко Н.А., Унгурян Л.М., Беляєва О.І., Ольхова І.В., Біліченко В.С. Методичні рекомендації до виробничої практики з організації та економіки

фармації для студентів V курсу фармацевтичного факультету/ методичні рекомендації. Одеса, 2015. 29 с.

12. Фармакоеконіміка: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. III-IV рівнів акредитації/ Яковлева Л. В. та ін.; за ред. Л. В. Яковлевої. Вінниця: Нова книга, 2017. 207 с.

Додаткова література:

13. Основні законодавчо-правові акти, що регламентують діяльність аптечних закладів. Довідник / Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Вишницька І. В. та ін. Одеса : ОНМедУ. 2020. 150 с.

14. Управління фармацією: Підручник для студ. вищ. навч. закладів / за ред. В.М. Толочко. Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2008.

15. Трохимчук В. В., Беляєва О.І., Гринчук І. Г. Фармакоеконімічна оцінка лікарських засобів для лікування хворих дітей на пневмонію: метод. рекомендації. Укр. центр наук. мед. інформ. і патент.-ліценз. роботи, Од. нац. мед. ун-т. Одеса, 2013. 31 с.

16. Борисюк І. Ю., Унгурян Л. М., Фізор Н. С., Беляєва О.І., Замкова А. В. Огляд українського фармацевтичного ринку лікарських препаратів для лікування захворювань пародонта з метою одержання нового стоматологічного засобу. Фармацевтичний журнал. 2020. (1), 4-11. <https://doi.org/10.32352/0367-3057.1.20.01>

17. Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Федоренко І. В., Ямілова Т. Н., Волощук Х. Ю. Сучасні підходи до фармацевтичної допомоги хворим на дорсалгії згідно державних та міжнародних стандартів. The Scientific Heritage. 2018. Vol. 1. N 30. Pp. 21-24.

18. Унгурян Л.М., Беляєва О.И., Прилипко Н.А., Вишницкая И.В., Каравелкова Ю.С. Асимметрия информации о фармацевтической деятельности в общественно-политической периодике. Global science. Development and novelty. - Collection of scientific papers, on materials of the V international scientific-practical conference Ed. SPC "LJournal", Rome. 2017. Part 1. P. 41-45.

19. Унгурян Л.М., Беляєва О.И., Прилипко Н.А., Вишницкая И.В., Каравелкова Ю.С. Впровадження стандартів належної аптечної практики (GPP) в світі. The Scientific Heritage. 2017. Vol. 9. N 9. Pp. 35 - 39.

20. Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Петкова І. Б. Реалізація фармацевтичної допомоги як інноваційного напрямку національної та зарубіжної фармацевтичної практики. Journal of Education, Health and Sport. 2017. Vol. 7. N 2. Pp. 378-391.

21. Унгурян Л. М., Вишницкая И. В., Беляєва О. И., Петкова І. Б., Каравелкова Ю. С. Роль стандартизації в системі раціональної фармакотерапії. Science Review. 2017. Vol. 7. N 7. Pp. 55 – 57.

22. Трохимчук В. В., Беляєва О. І., Унгурян Л. М. Організація надання медичної допомоги дітям в Україні (огляд літератури). Фармацевтичний журнал. 2017. № 1. С. 20-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pharmazh_2017_1_4.

23. Трохимчук В. В., Беляєва О. І. Аналіз показників захворюваності на пневмонію у дитячому віці з метою оптимізації фармацевтичної допомоги. Фармацевтичний журнал. 2016. № 5. С. 5-10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pharmazh_2016_5_3.

24. Беляєва О. І., Унгурян Л. М., Петкова І. Б. Особливості фармацевтичної допомоги хворим дітям за умов впровадження медичного страхування. Journal of Education, Health and Sport. 2016. Vol. 6. N 11. Pp. 823-834.

25. Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Прилипко Н. А., Вишницька І. В. Наукознавчий аналіз становлення фармацевтичної логістики в Україні. Journal of Education, Health and Sport. 2016. Vol. 6. N 12. Pp. 951-967.

26. Щоденник з виробничої практики здобувачів другого освітнього (магістерського) рівня зі галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» / Л.М.Унгурян, О.І. Беляєва, М.С. Образенко та ін. Одеса, 2019. 45 с.

27. Унгурян Л.М., Беляєва О.І., Вишницька І.В., Петкова І.Б. Методичні рекомендації до написання курсової роботи для студентів 5-6 курсів фармацевтичного факультету з навчальної дисципліни «Виробнича практика з Організації та економіки фармації». Одеса, 2019. 19 с.

Інформаційні ресурси

14. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>

15. Нормативно-директивні документи МОЗ України. URL: [/http://mozdocs.kiev.ua](http://mozdocs.kiev.ua)

16. Державний формуляр лікарських засобів. Випуск дванадцятий. / МОЗ України, 2020. URL: <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>

28. Державний реєстр лікарських засобів України. URL: <http://www.drlz.com.ua/ibp/ddsitesite.nsf/all/shlist?opendocument>.

29. Compendium online. URL: <https://compendium.com.ua/bad/>.

30. Еженедельник «Аптека» . URL: <https://www.apteka.ua/>.

31. Пошукова база ліків. URL: <https://tabletki.ua/uk/>.

32. Пошукова база ліків. URL: <http://likicontrol.com.ua/>.

33. Пошукова база Medscape. URL: <https://www.medscape.com/pharmacists>.

34. Регуляторна база НТА України. URL: <https://www.hta.ua>

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю:

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті з метою виявлення рівня підготовки студентів за визначеною темою. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, тестування з використанням набору стандартизованих завдань, контролю виконання практичної роботи. Форми проведення поточного контролю: фронтальне та

індивідуальне опитування, розв'язання письмових завдань, практичних ситуацій, кейс-завдань.

Форми і методи підсумкового контролю:

Формою підсумкового контролю є іспит, який складається по завершенню вивчення дисципліни. До підсумкової атестації допускаються ті студенти, які не мають академічної заборгованості і мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,00 та не менш 90% з Підсумкового тестового контролю з дисципліни. Іспит студента оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою.

Засобами діагностики засвоєння матеріалу є усна відповідь студента (2 теоретичних питання) та письмовий елемент оцінювання практичних навичок у вигляді ситуаційних задач (2 типові ситуаційні задачі).

Критерії оцінювання усної відповіді під час іспиту:

- «відмінно»- якщо знає теоретичну частину в повному обсязі, ілюструє відповідь різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей;

- «добре»- якщо знає теоретичну частину, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках;

- «задовільно» – якщо знає теоретичну частину, проте допускає програмні помилки, спроможний вирішувати видо-змінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно;

- «незадовільно» – якщо не орієнтується у програмному матеріалі, не відповідає на питання теоретичного і практичного характеру.

Критерії оцінювання практичних навичок (письмова відповідь) під час іспиту:

- «відмінно» - завдання виконані повністю, застосовано відповідний алгоритм, заповнені всі супровідні документи, проведені усі необхідні розрахунки, здійснена реєстрація у відповідних журналах обліку, здійснено документальне оформлення господарських операцій;

- «добре» - завдання виконані повністю, допущені незначні помилки при розрахунках або оформленні результатів;

- «задовільно» - завдання виконані не повністю, допущені помилки при розрахунках та оформленні результатів, застосовано неправильний алгоритм вирішення;

- «незадовільно» - завдання не виконано.

Оцінювання знань (розподіл балів) здобувачів вищої освіти

Оцінка за дисципліну – це на 50% поточна успішність (середнє арифметичне всіх поточних оцінок студента) та на 50% - оцінка на іспиті.

Для оцінювання дисципліни за 4-бальною традиційною (національною) шкалою спочатку розраховується середній бал за дисципліну як середнє арифметичне двох складових:

1) середній поточний бал як арифметичне всіх поточних оцінок (розраховується як число, округлене до 2 (двох) знаків після коми, наприклад, 4,76);

2) традиційна оцінка за іспит (диференційований залік).

Середній бал за дисципліну переводиться в традиційну оцінку з дисципліни за 4-бальною шкалою і розцінюється як співвідношення цього середнього арифметичного до проценту засвоєння необхідного об'єму знань з даного предмету. Конвертацію традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS виробляє інформаційно-обчислювальний центр університету.

Відповідно до отриманих балами за 200-бальною шкалою, студенти оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS.

Студенти, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Такі студенти після перескладання автоматично отримують бал «E». Оцінка «FX» виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований іспит. Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до іспиту.

Отримання додаткових (бонусних) балів не передбачається робочою програмою з дисципліни.

Самостійна робота студентів.

Завданням самостійної роботи студентів є отримання додаткової інформації для більш поглибленого вивчення дисципліни на практичних заняттях. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час іспиту (у вигляді теоретичних питань або ситуаційних завдань до іспиту).

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Виконані роботи студентів, які представлені з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Академічна заборгованість (пропущене заняття, незадовільні оцінки) повинна бути ліквідована у двотижневий термін. Перескладання іспиту відбувається за графіком навчального відділу університету.

Політика щодо академічної доброчесності:

У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт студента він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені навчальною дисципліною.

Списування під час проведення занять та іспиту заборонені (в т.ч. з використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо відвідування та запізнень:

Відвідування практичних та лекційних занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Студент повинен приходити на заняття відповідно до розкладу, затвердженому університетом. Запізнення на заняття не припустиме.

Мобільні пристрої:

Неприпустиме користування мобільними пристроями (телефон, планшет тощо) під час заняття без дозволу викладача. Дозволяється використовувати зазначені мобільні пристрої в аудиторії тільки під час підготовки до практичного заняття або он-лайн тестування.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка в аудиторії повинна відповідати загальним вимогам ділової та наукової етики. Під час занять студент повинен приймати активну участь у навчальному процесі. Студенту необхідно виявляти дисциплінованість, вихованість та відповідальність.